

มาตรการทางอาญาในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

นายกิตติพันธ์ เกียรติสุนทร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-632-174-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

116456244

CRIMINAL MEASURES FOR THE PROTECTION
OF PERSONAL DATA

MR. KITTIPHAN KIATSUNTHORN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-632-174-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
ภาควิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

มาตรการทางอาญาในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
นายกิตติพันธ์ เกียรติสุนทร
นิติศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ดุงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อุบลรัตน์ ศิริบุวศักดิ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สรจักร เกษมสุวรรณ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

กิตติพันธ์ เกียรติสุนทร : มาตรการทางอาญาในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
(CRIMINAL MEASURES FOR THE PROTECTION OF THE PERSONAL DATA)
อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ, 170 หน้า. ISBN 974-632-174-9

ปัจจุบัน ประเทศไทยกำลังอยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลงของสังคม ไปสู่สังคมข้อมูล และข่าวสาร การสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ เช่น การโฆษณาถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย การแสวงหา การเก็บรักษาข้อมูลและการใช้ข่าวสารเหล่านี้ย่อมมีผลกระทบต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวในส่วนที่เกี่ยวกับ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้คนได้ บุคคลจะถูกล่วงละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวส่วนตัวมากขึ้น ยิ่งไปกว่านี้ ความ ก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีอันทันสมัย ยิ่งเอื้อให้มีการกระทำอันมิชอบต่อข่าวสารอันเกี่ยวข้องกับส่วนตัว ได้ง่ายขึ้น

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ศึกษารูปแบบการกระทำอันมิชอบต่อข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งรูปแบบ ของการคุ้มครองข้อมูลและข่าวสารตามกฎหมายไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายของประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ และพบว่า กฎหมายที่ให้ความคุ้มครองแก่ข้อมูลส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายอาญาของประเทศไทยยังขาด ความสมบูรณ์ หรือในบางกรณีไม่สามารถนำมาปรับใช้กับการกระทำที่เป็นการละเมิดต่อข้อมูลส่วนบุคคล ที่เพิ่งเกิดขึ้นได้ วิทยานิพนธ์นี้ เสนอแนะให้มีมาตรการทางอาญาและกระบวนการในการคุ้มครองข้อมูล ส่วนบุคคล

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C370194 : MAJOR LAW
KEY WORD: CRIMINAL MEASURES / PROTECTION / PERSONAL DATA

KITTIPHAN KIATSUNTHORN : CRIMINAL MEASURES FOR THE PROTECTION
OF PERSONAL DATA. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. APIRAT PETCHSIRI,
Ph.D, 170 pp. ISBN 974-632-174-9

At present, Thailand is in the cross-road between traditional society and information technology oriented society. Various communicative devices are commonly used in advertisement, public relations, etc. The gathering of, the storage of and the use of such data and information will definitely effect the right of privacy of others. Furthermore, as technology will be further developed, infringements upon personal information may increase rapidly.

This thesis studies the pattern of wrongful acts against personal data. Included therein is the pattern of legal protections of data and information according to Thai law up to the present time. Comparative analysis is made with the laws which were designed to protect personal data in the U.K., U.S.A., and Singapore. This study finds that legal provisions protecting personal data, especially those of penal nature, in Thailand are less than adequate. In many instances they are of no use where recent forms of personal data violation occurred, This thesis propose adequate penal measures and theirs processes or special form of legislation be adopted.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา.....2537

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากหลายฝ่าย ทำให้ผู้เขียนมีกำลังใจและตั้งใจทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี วิทยานิพนธ์เล่มนี้จะสำเร็จด้วยดีไม่ได้ หากขาดบุคคลท่านต่าง ๆ เหล่านี้ ซึ่งผู้เขียนน้อมระลึกเสมอว่าเป็นผู้มีคุณอย่างยิ่งกับผู้เขียน

ผู้เขียนขอ น้อมระลึกถึงพระคุณของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษาที่เป็นแหล่งประสิทธิ์ประสาทวิชากร ให้แก่ผู้เขียนมาตลอดในชั้นอุดมศึกษา

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ ที่ได้กรุณา รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตลอดจนสละเวลาอันมีค่าของ ท่าน เพื่อให้คำแนะนำ ปรึกษา และแนวคิดในเรื่องต่าง ๆ ทั้งในการทำวิจัย และในเรื่องอื่น ๆ ด้วยดี มาตลอด

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ ท่านรองศาสตราจารย์อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ ท่านอาจารย์ ดร.สรจักร เกษมสุวรรณ ซึ่งได้กรุณา สละเวลาอันมีค่าเพื่อมาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ และขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ ที่ได้กรุณา มาเป็นกรรมการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณประไพ นวลขลิบ ที่ได้กรุณา สละเวลาช่วยจัดพิมพ์ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาโดยตลอด จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบคุณคุณวิไล นิคงรัมย์ คุณเกื้อกุล พรหมเมือง คุณมุกดา สุขการคำ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทุกท่านที่เอื้อเฟื้อให้ผู้เขียนได้ใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งค้นคว้าและทำวิจัย

ท้ายสุดนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ คุณย่า ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบุญคุณกับ ผู้เขียนอย่างสูงสุด ที่ได้ให้การสนับสนุนในด้านการเงิน และเป็นกำลังใจให้แก่ผู้เขียนเสมอมา จนสำเร็จการศึกษา

กิตติพันธ์ุ เกียรติสุนทร

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ของการศึกษา.....	7
ขอบเขตและวิธีการวิจัย.....	7
สมมุติฐานของวิทยานิพนธ์.....	7
2 การกระทำการอันมิชอบต่อข้อมูลส่วนบุคคล.....	8
ความหมายของคำว่า "ข้อมูลส่วนบุคคล".....	10
ประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล.....	18
1. ข้อมูลส่วนบุคคลที่เปิดเผยได้.....	18
2. ข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นความลับ.....	19
แหล่งข้อมูลส่วนบุคคล.....	22
1. ข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บโดยบุคคลหรือองค์กร ซึ่งมีความสัมพันธ์กับบุคคลนั้นๆ โดยตรง.....	23
2. ข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บโดยบุคคลหรือองค์กร ซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กับบุคคลนั้น ๆ โดยตรง.....	23
การกระทำอันมิชอบต่อข้อมูลส่วนบุคคล.....	25
1. การเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล.....	25

2.	การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล.....	26
3.	การได้มาซึ่งข้อมูลโดยวิธีอันมิชอบด้วยกฎหมาย.....	26
	- การจารกรรมข้อมูลจากคอมพิวเตอร์.....	27
	- การโจรกรรมข้อมูลทางแฟกซ์.....	28
	- ขโมยข้อมูลด้วยการดักสัญญาณจากจอภาพ.....	29
	ผู้กระทำการอันมิชอบต่อข้อมูลส่วนบุคคล.....	30
	1. เอกชน.....	31
	2. รัฐ.....	32
	3. ผู้ประกอบวิชาชีพ.....	34
3	วิเคราะห์ความจำเป็นของการนำกฎหมายที่มีโทษทางอาญามาใช้ คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย.....	36
	แนวทางในการคุ้มครองข้อมูลอันเป็นความลับในประเทศไทย.....	37
	1. ยุคก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475.....	37
	2. ยุคหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475.....	47
	3. สรุปแนวทางในการคุ้มครองข้อมูลอันเป็นความลับ ในประเทศไทย.....	69
	วิเคราะห์หลักกฎหมาย และขอบเขตของการกระทำอันมิชอบ ต่อข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายไทย.....	71
	1. วิเคราะห์ความหมายและขอบเขต "การล่วงรู้" และ "การเปิดเผย" ตามกฎหมายอาญา.....	73
	2. วิเคราะห์การกระทำความผิดตามกฎหมายอาญา.....	75
	3. ข้อดี-ข้อเสียของกฎหมายไทยที่ใช้บังคับในปัจจุบัน เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล.....	86
	ความจำเป็นในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลกับความมั่นคงของชาติ....	90

4	กฎหมายเปรียบเทียบการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล.....	95
	ประเทศอังกฤษ.....	98
	1. ประวัติความเป็นมาในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล.....	98
	2. หลักกฎหมายและขอบเขตของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล...	103
	ประเทศอเมริกา.....	117
	1. ประวัติความเป็นมาในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล.....	117
	2. หลักกฎหมายและขอบเขตของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล...	129
	ประเทศสิงคโปร์.....	139
	วิเคราะห์เปรียบเทียบการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตาม	
	หลักกฎหมายต่างประเทศกับหลักกฎหมายของประเทศไทย.....	146
5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	151
	บทสรุป.....	151
	ข้อเสนอแนะ.....	155
	รายการอ้างอิง.....	165
	ประวัติผู้เขียน.....	170